

“De piketpaaltjes zijn geslagen, in 2035 mogen er bijvoorbeeld geen verbrandingsvoertuigen meer verkocht worden. Maar ondernemers, met name innovatieve, willen niet wachten op de overheid, zij nemen zelf het initiatief”, zegt Peter Bootsma, coördinator bij Noorden Duurzaam.

Een voorbeeld van die innovatieve ondernemers zijn Rens Brons en de broers Stefan en Carl Holthausen, van het gelijknamige familiebedrijf in Hoogezand-Sappemeer, dat in de afgelopen 70 jaar groot geworden is in gas. Daar ontstond 7 à 8 jaar geleden het idee om waterstof als brandstof te gaan ontwikkelen, inclusief tankstations en voertuigen die er op gaan rijden. “We zijn in de afgelopen jaren min of meer een living lab geworden”, zegt Stefan Holthausen. “Van over de hele wereld hebben we allerlei informatie verzameld en toen we dat hadden zijn we begonnen met de ontwikkeling van 100

“De urgentie is duidelijk en groter dan veel mensen zich realiseren”

procent duurzame waterstof tankstations.” Ondertussen werd het initiatief bij Holthausen opgepikt door allerlei instanties, zoals Duurzaam Door, onderdeel van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, die duurzame ontwikkelingen en initiatieven op allerlei manieren steunt. En ook de provincie Friesland toonde zich enthousiast. Duurzame ontwikkelingen staan in deze provincie sowieso hoog op de agenda en de plannen van Holthausen werden dan ook positief ontvangen.

BIJDRAGE LEVEREN

Bewustwording lag 7 à 8 jaar geleden ten grondslag aan het idee van de firma Holthausen om waterstoftankstations en -voertuigen te gaan ontwikkelen. Stefan: “Het besef dat we op deze wijze niet kunnen doorgaan met het vervuilen van onze aarde drong door. We hebben zelf ook kleine kinderen en we willen dat die straks ook nog kunnen leven in een duurzame wereld. Holthausen is groot geworden in gas, we zijn

marktleider in gas en distributie in de noordelijke provincies. Maar, we zien de laatste jaren dat steeds meer opdrachtgevers kiezen voor alternatieven, lees schonere oplossingen. Daarin kunnen en willen wij niet achter blijven, Holthausen wil met haar kennis en kunde een positieve bijdrage leveren aan de energietransitie. Wij zijn sowieso altijd sterk geïnteresseerd geweest in alternatieven voor benzine en diesel. Zo rijdt ons wagenpark al jaren op groengas, het personeel elektrisch en de directie sinds dit jaar zelfs op waterstof.”

Een weg vol avontuur, tegenslag en obstakels volgde. “Veel partijen bleken een deeloplossing te hebben, terwijl wij dé oplossing zochten. Ja, we hebben tegen de stroom in moeten zwemmen. En nog, want veranderen is moeilijk. Je moet bereid zijn dat dingen soms niet gaan zoals je gewend bent dat ze gaan. Met de ontwikkeling van waterstof als brandstof is dat niet anders.”

VOLUMES

In de auto die Stefan zelf rijdt kan hij met 5 à 6 kilo waterstofgas circa 600 kilometer rijden. “En de tank is in drie minuten gevuld, maar daarmee zijn we er nog niet. De consument kijkt straks vooral naar de prijs en de afstand die met een volle tank gereden kan worden en daarin valt nog veel te winnen. Als er volumes gemaakt kunnen worden, dan kunnen we straks een volle tank leveren voor 50 euro, waarmee je minimaal een dag door Nederland kunt rijden.”

Intussen ontstaan er overal experimenten met waterstof. Zo rijden er, door toedoen van Holthausen, binnenkort 2 vuilniswagens in Groningen op, vaart er een rondvaartboot op deze nieuwe brandstof en zijn er pioniers die een nieuwe auto op waterstof aanschaffen. “De ontwikkelingen zijn niet tegen te houden”, geeft Stefan aan, maar hij beseft ook dat we er nog niet zijn.

KETEN

Zo is het van belang dat de hele keten die het mogelijk moet maken dat waterstof straks op de markt beschikbaar komt, zich verenigt. Deze ketentafel ‘Waterstof voor Wegtransport’ wordt op initiatief van de provincie Fryslân ingericht bij de vereniging Noorden Duurzaam, met als kwartiermaker Pyke Kroes. Energy Valley, de provincie Fryslân en

“Ondernemers willen niet wachten op de overheid, zij nemen zelf het initiatief”

Holthausen worden allen lid van de ketentafel, die verder open staat voor alle partijen die een schakel zijn of willen zijn in de waterstofketen voor wegtransport.

EXPERT MEETING

Het samenbrengen van vraag en aanbod in de keten is min of meer een voorwaarde om het succesvol in de markt te zetten, zo bleek eerder met de introductie van groengas. “Dat gaan we nu ook doen met waterstof”, geeft Pyke aan. De ketentafel Waterstof voor Wegtransport gaat van start met een Expert meeting in november, die Pyke voorbereidt, in samenwerking met Energy Valley. “We gaan de wensen, mogelijkheden en eisen bij elkaar brengen. Alle voorwaarden om waterstof succesvol in de markt te zetten zijn er, het gaat er nu om hoe we dat het beste kunnen doen.”

URGENTIE

Een keuze is er volgens Stefan Holthausen, Pyke Kroes en Peter Bootsma eigenlijk niet. De aarde warmt op en maatregelen moeten worden genomen. “De stad Groningen hanteert vanaf 2025 een zero emission voor de binnenstad, in 2035 mogen er geen verbrandingsvoertuigen meer verkocht worden en in 2050 moet het vervoer in Europa volledig vrij zijn van vervuilende brandstoffen. Kortom, de urgentie is duidelijk en groter dan veel mensen zich realiseren.” “We zijn met elkaar verantwoordelijk en moeten niet wachten tot 2050”, besluit Bootsma. “Iedereen moet mee, dat is ook de route en de werkwijze van de ketentafel. Eens te meer blijkt dat de innovatie in de regio plaats vindt. Dat is de schaal waar mensen elkaar weten te vinden, zeker hier in het Noorden. Met de ontwikkelingen rondom waterstof is dat niet anders.” <<

Noorden Duurzaam is een vereniging van bedrijven, instellingen, overheden, netwerken en particulieren in Groningen, Fryslân en Drenthe. De missie is versnellen van duurzame ontwikkeling. Maatschappij- en marktbreed, dus verder dan voorbeeldprojecten.